

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru

Kos LXXIV. — Izdan in razposlan dne 22. septembra 1899.

Vsebina: Št. 175. Ukaz, s katerim se razglša pravilnik za ustanovitev in preosnovo delniških družeb na polju industrije in trgovine.

175.

Ukaz ministrstev za notranje stvari, finance, trgovino, pravosodje in poljedelstvo z dne 20. septembra 1899. l.,

s katerim se razglša pravilnik za ustanovitev in preosnovo delniških družeb na polju industrije in trgovine.

Da se olajša ustanovitev in preosnova delniških podjetij na polju industrije in trgovine, se izvršuje cesarski patent z dne 26. novembra 1852. l. (drž. zak. št. 253) razglša nastopni pravilnik.

Ta pravilnik se razteza na vse delniške družbe, ki so trgovinske družbe, izvzemši tiste družbe, pri katerih je obrat bančnih, kreditnih ali zavarovalnih opravil, gradnja ali obrat plovstvenih prekopov ali železnic (vštevši lokalne, male in cestne železnice) ali obrat parnega plovstva predmet podjetja.

Ako se v nastopnih določilih omenjajo delniške družbe v obče, razumeti je v tem samo take del-

niške družbe, na katere se naj razteza ta pravilnik v zmislu spredaj stoječega odstavka.

Komanditne družbe na delnice niso predmet tega pravilnika.

Prvi del.

O ustanovitvi in preosnovi delniških družeb.

§. 1.

Za ustanovitev in preosnovo delniških družeb je potrebno dovolilo države, in za to naj veljajo predpisi cesarskega patenta z dne 26. novembra 1852. l. (drž. zak. št. 253), zakona z dne 17. decembra 1862. l. (drž. zak. št. 1 iz l. 1863.) in drugih semkaj merečih zakonov in ukazov, in pa nastopna določila.

§. 2.

Prošnja za dovolilo delniške družbe lahko namerja ali

- odobrilo za ustanovitev delniške družbe same ali
- pooblastilo za pripravljalne naredbe (§. 7 cesarskega patenta z dne 26. novembra 1852. l.).

Ustanovitev delniških družeb.
Prošnje za dovolilo v obče.

Vsako tako prošnjo je izročiti političnemu deželnemu oblastvu, v čigar upravnem okolišu naj ima namerjana delniška družba svoj sedež, in osebo ali osebe, ki se potegujejo za to dovolitev, je dolžno oznameniti v prošnji z navedbo imena, stanu ali stanovanjskega, eventualno firme in sedeža vsake izmed njih.

Ako se poteguje kaka odprta trgovinska družba ali kaka komanditna družba sama ali v zvezi z drugimi osebami za tako dovolilo, doprinese je uradni prepis vpisa v trgovinski vpisnik, nanašajočega se na prosečo družbo.

Ako prosi več oseb skupaj za kako poprej omenjenih dovolil, imenovati je v prošnji tisto osebo ali tiste osebe, ki so poklicane, da zastopajo prosilce za dovolilo pri razpravi o prošnji, in pa zlasti da vzprejemajo oblastvene odloke in razsodbe v tej stvari.

Prošnjo morajo podpisati vsi prosilci za dovolilo; ako jo podpišejo pooblaščeneci, priložiti je prošnji potrebna pooblastila v izvirniku ali v poverjenem prepisu.

§. 3.

Za pooblastilo za pripravljalne naredbe, to je za začasno dovolilo, da se naredi delniška družba, je prositi v primerih, omenjenih v zakonu (§. 15 cesarkega patenta z dne 26. novembra 1852. l.). Zlasti je tudi vložiti tako prošnjo, ako se naj izdajo javni pozivi in razglasi, da se dobé podpisi za delnice.

V vlogi za začasno dovolilo, da se naredi delniška družba, je natančno oznameniti razloge, iz katerih se prosi za to dovolilo, in je razložiti načrt podjetja v njegovih osnovnih črtah; h kratu je doprinese osnutek družbene pogodbe (ustava) vsaj v najbistvenejših določilih v pet izvodih.

Zlasti naj ta osnutek obseza:

1. ime in eventualno firmo prosilcev za dopustilo in oseb, ki naj sicer zastopajo kake koristi delniške družbe do njene stalne ustanovitve;

2. firmo in sedež družbe;

3. do oči o predmetu podjetja;

4. višino osnovne glavnice in posameznih delnic ter delniških deležev;

5. določila o kakovosti delnic, ali se glasé na imetnike ali na imena, in pa morda pripuščeno izpremembo iz ene v drugo vrsto;

6. določila o načinu vplačila delnic (ali se vplačajo delnice cele ali deloma);

7. določila, kako se postavi in sestavi načelstvo;

8. določila o načinu sklica, o sklepčnosti in sklepanju ustanovnega občnega zbora in predmete, o katerih sklepati je poklican ta občni zbor.

V osnutek je nadalje, ako naj se ustanové stvari v nastopnem oznamene vrste, vzprejeti dotična določila, in to:

9. ako se izdadó delnice različnih vrst, skupni znesek delnic vsake vrste s povedbo kakih posebnih pravic, ki gredó posameznim vrstam;

10. ako se namerjajo apportirati ali ustanovilne pridobitve (§. 7), v §. 20 navedene podatke;

11. ako se namerjajo v prid posameznih delničarjev ali drugih oseb posebne koristi, vrsto in izmero teh koristi, naznanivši dotične osebe;

12. ako naj delničarji poleg glavničnih vlog, določenih z družbeno pogodbo, prevzamejo obveznosti za ponavljajoče se, ne v denarju obstoječe datjave, v §. 30 zahtevane napovedi.

§. 4.

Politično deželno oblastvo ima parvico v imenu ministrstva za notranje stvari dodeliti začasno dovolilo za ustanovitev delniške družbe v okviru tega pravilnika; pri tem naj se v vseh primerih, ki segajo v področje drugih državnih oblastev dežele, dogovori s temi oblastvi, kolikor se dá po kratkem potu.

Oblastva so pri tem dolžna dotične prošnje, kakor hitro moči, odkazati v rešitev, in politično deželno oblastvo naj, ako zoper dodelitev takega

Začasno
dovolilo

Prošnja za
začasno dovolilo.

začasnega dovolila z ozirom na predpise obstoječih zakonov in ukazov in zlasti tudi tega pravilnika ni nikakih pomislekov, to dovolilo vroči prosilcem za dopustilo navadno najdalje v tridesetih dneh, računa od dne, ko se je vložila po predpisih tega pravilnika povsem opremljena prošnja, in naj hkratu o tem sporoči ministrstvu za notranje stvari, predloživši prepis dovolilnega pisma in prepis enega izvoda osnutka pravilnih določil (§. 3). Ako bi se spredaj omenjenega roka v kakem posameznem slučaju ne moglo držati, naj politično deželno oblastvo še pred pretekom roka poroča ministrstvu za notranje stvari o vloženi prošnji in o vzroku za držane rešitve.

Ako so po sodbi kakega oblastva, poklicanega za odločbo, vzroki, da se odbije prošnja, naj politično deželno oblastvo predloži prošnjo takoj, in to vsekako še pred pretekom poprej omenjenega roka ministrstvu za notranje stvari, ki potem odloči, in to v primerih, v katerih se sega v področja drugih ministrstev, v porazumu s temi ministrstvi.

S tem začasnim dovolilom za ustanovitev delniške družbe se dodeljuje proslcem za dopustilo pooblastilo za pripravljalne naredbe za ustanovitev namerjane družbe po določenih §§. 16 do 19 cesarskega patenta z dne 26. novembra 1852. l. in zlasti dovolilo za izdajo javnih pozivov in razglasov, da se dobé podpisi za delnice.

Dodelivši začasno dovolilo za ustanovitev delniške družbe je izraziti pogoje, po kojih izvršitvi se more prositi za odobrilo delniške družbe same. Kot take pogoje je zlasti predpisati ugotovitev, da se dobi s podpisu delniška glavnica, ki jo je vplačati v gotovini, in pa, ako načrt namerja apporte ali ustanovilne pridobitve, pojasnilo nanj nanašajočih se razmer v zmislu §§. 8 do 10.

Ako prosilci za dopustilo nameravajo izdati javne pozive ali razglase, da dobé podpise za delnice, naj ti pozivi ali razglasi obsegajo vsaj v §. 3 pod št. 1 do 12 oznamenjena bistvena določila osnutka pravil.

Začasno dovolilo za ustanovitev delniške družbe mine, ako se ob dodelitvi dovolila ni izrečno določil kak drug rok, v enem letu, računa od dne dovolilnega pisma, ako se v tem roku ni vložila prošnja za dokončno dovolilo za ustanovitev delniške družbe same pri političnem deželnem oblastvu. To oblastvo ima pravico pripustiti, da se podaljša ta rok izje-

moma iz tehtnih razlogov, in vsako tako podaljšbo je naznaniti ministrstvu za notranje stvari.

§. 5.

V prošnji za dokončno dovolilo za ustanovitev delniške družbe je natančneje pojasniti načrt za uresničenje opravljenega podjetja nameravane družbe, ki ga najprej namerjajo prosilci za dopustilo, in je v obče razložiti okoliščini, merodajne za izmero višine napravne, oziroma delniške glavnice. Pri delniških družbah, določenih za stavbna podjetja, ki jih je zgraditi polagoma, je navesti tudi čas, kdaj naj se podjetje začne, v katerih glavnih oddelkih naj se nadaljuje in izvrši.

Prosilci za dopustilo so dolžni doprinesti vsa pomagala, ki bi bila morda potrebna v pojasnilo načrta za uresničenje opravljenega podjetja.

Prošnji je nadalje priložiti osnutek družbene pogodbe (ustava) v deset izvodih brez popravkov poleg predpisom primernih kolkov, da se dostavi odobrilni pristavek na dva izdatka pravil. Ustav mora biti sestavljen jasno in natančno, izogibaje se protislovij in mora ustrezati po svoji vsebini členu 209 trgovinskega zakonika, in pa ostalim semkaj merečim določilom tega zakona in drugih obstoječih zakonov in ukazov, zlasti tudi predpisom tega pravilnika (§. 13, §§. 19 in naslednji).

Nadalje je prošnji priložiti izkaz o podpisih zneska delniške glavnice, ki ga je vplačati v gotovini (§. 6) in pa, ako se namerjajo apporti ali ustanovilne pridobitve, v §§. 8 do 10 tega pravilnika označene priloge.

§. 6.

Vloživši prošnjo za dokončno dovolilo za ustanovitev delniške družbe je predložiti začasni izkaz o ugotovitvi, da se dobi delniška glavnica, ki jo je vplačati v gotovini. V ta namen je doprinesti pismene izjave prosilcev za dopustilo ali tretjih oseb o podpisih za delnice (podpisne izjave) v izvirniku ali v poverjenem prepisu z imenikom podpisovalcev delnic vred, v katerem je razvidno ime, stan in stanovališče, eventualno firma in sedež vsakega podpisanca delnic in število delnic, ki jih je podpisal.

Prošnje za dokončno dovolilo.

Podpisovanje delniške glavnice.

Vsaka podpisna izjava mora obsezati vsaj v §. 3 pod št. 1 do 12 oznamenjena določila ustava in od podpisanca podpisano izjavo, da se za primer dopustila in ustanovitve nameravane delniške družbe obvezuje, prevzeti in v gotovini vplačati podpisane delnice; pri tem je v izjavi povedati število in vrsto podpisanih delnic, njih prevzemni kurz, čas in znesek ustanovljenih vplačil.

Ako se je podpisovanje delnic provzročilo po javni subskripciji, priložiti je tudi izvode izdanih javnih pozivov ali razglasov v izvirniku ali poverjenem prepisu.

§. 7.

Apporti in ustanovilne pridobitve — javnost.

Ako se po ustanovilnem načrtu vloge, ki niso v gotovini, vložijo na delniško glavnico (apporti), ali ako naj delniška družba, ki se ustanovi, prevzame naprave, ki sicer obstojé ali ki jih je narediti, ali druge imovinske predmete (ustanovilne pridobitve), tedaj je skrbeti, da se naredé zadosti očitne vse za presojo teh transakcij merodajne razmere, in to sprejemši dotična določila (§. 20) v ustav, v javne pozive za podpisovanje in v podpisne izjave, nadalje predloživši vse na to transakcijo se nanašajoče priloge osnovalnemu občenemu zboru (§. 13), in pa položivši te priloge v trgovinski in obrtni komori (§. 14).

§. 8.

Apporti in ustanovilne pridobitve — pravne razmere.

Ako se namerjajo apporti ali ustanovilne pridobitve, pojasniti je pravne razmere, obstoječe glede predmeta vloge ali prevzetja, predloživši nanje se nanašajoče priloge (izpiske iz zemljiških knjig, rudarskih knjig, knjig naftnic, trgovinskih vpisnikov itd., potem privilegijske in patentne listine, pogodbe itd.).

Dalje je predložiti kake že sklenjene pogodbe, ki merijo na pridobitev imovinskih predmetov po družbi, v izvirniku ali v poverjenem prepisu.

§. 9.

Apporti in ustanovilne pridobitve — poročilo ustanovnikov.

Ob apportih in ustanovilnih pridobitvah naj prosilci za dopustilo v posebnem pismenem poročilu natančno oznamenijo predmet vloge ali pre-

vetja, osebo, od katere naj družba pridobi predmet, število delnic, ki jih je dati za vlogo, ali največinski znesek odškodnine, ki jo je dati za predmet, ki se prevzame, naznanivši vsa bremena, ki jih morda prevzame družba, in druge načine in pogoje, s katerimi naj se opravi vloga ali prevzetje. Ako naj družba prevzame premične stvari, kojih množina se še ne more določiti ob času, ko se vlaga prošnja za dopustilo, navesti je v poprej omenjenem poročilu vsaj odmerne podstave za določitev prevzemne cene teh stvari.

Prosilci za dopustilo naj v svojem poročilu nadalje razložijo bistvene okolnosti, ki kažejo, da je prevzemna cena za predmete, ki jih je vložiti ali prevzeti, primerna. Ako naj kako obstoječe podjetje preide na družbo, povedati je v poročilu prosilcev za dopustilo tudi obratne vspehe tega podjetja v zadnjih dveh opravičnih letih.

Poročilo naj podpišejo vsi prosilci za dopustilo, in pa osebe, ki hočejo opraviti dotično vlogo na delniško glavnico ali jo prenesti na družbo, ki se ustanovi.

§. 10.

Vrednostna razmerja apportov ali ustanovilnih pridobitev in povedbe, narejene o tem v poročilu ustanovnikov je zadostno pojasniti (zapuščinski popisi, pogodbe o prejšnjih pridobitvah, podatki o davčnih zneskih i. e.); prosilci za dopustilo lahko dajo poročilo ustanovnikov tudi preskusiti po dveh posebnih preglednikih v zmislu predpisov, obseženih v tem paragrafu. Ako prosilci za dopustilo na drug način ne pojasné zadostno omenjenih vrednostnih razmerij in podatkov v poročilu ustanovnikov, sme državno pravdníštvo v posameznem primeru to preskušnjo po preglednikih zahtevati, da dodeli zaprošeno dovolilo.

Apporti in ustanovilne pridobitve — vrednostna razmerja.

Postavivši ta preglednika, je paziti na naslednje predpise:

Vsaka trgovinska in obrtna komora naj najdalje v dveh mesecih po razglasu tega ukaza naznani političnemu deželnemu oblastu imenik tistih oseb, ki so po mnenju komore pripravne, da se porabijo za preglednike za preskušnjo načrtov za ustanovitev delniških družeb v zmislu določil tega ukaza, in naj vsako leto najdalje v mesecu februarju naznani

izpremembe, ki nastanejo v imeniku. Imenik je sestaviti v skupinah po glavnih vrstah važnejših industrijskih strok; pri tem naj skupine, in pa število izvedencev, ki jih je imenovati v vsaki skupini, določi deželno oblastvo zaslisašvi komoro. Imenik naj komora dopolni in razširi na vsakokratno zahtevo deželnega oblastva.

Imenike, ki jih sestavijo trgovinske in obrtne komore, naj ima politično deželno oblastvo odprte, da jih lahko vsakdo vpogleda.

Prosilci za dopustilo naj volijo preglednike iz imenikov, ležečih pri političnih deželnih oblastvih, izvedencev, ki so jih predlagale trgovinske in obrtne komore za dotično ali kako sorodno industrijsko stroko, in to navadno iz vrste tistih, ki jih je imenovala trgovinska in obrtna komora, v koje okraju se namerja sedež družbe, ki se ustanovi, ali v koje okraju leži kako podjetje, ki ga družba pridobi.

Preskušnja preglednikov naj se razteza zlasti na pravilnost in popolnost podatkov, obseženih v poprej omenjenem poročilu prosilcev za dopustilo, in na primernost odškodnine, ki jo je dati za predmete, ki se vložijo ali prevzamejo. O izidu preskušnje naj preglednika pismeno poročata, razloživši preračunske podlage za izmero vrednosti.

§. 11.

Politično deželno oblastvo naj prošnje za dokončno dovolilo za ustanovitev delniških družeb predloži, kakor hitro moči, ministrstvu za notranje stvari, in to redno najdalje v štirinajstih dneh in naj pri tem izreče svoje misli o načrtu z ozirom na razmere, ki jih je po §. 14 cesarskega patenta z dne 26. novembra 1852. l. pogledati, predloživši motiviran predlog.

Ako se v posameznem primeru iz posebnih razlogov ni moči držati poprej ozamenjenega roka, naj politično deželno oblastvo še pred pretekom tega roka poroča ministrstvu za notranje stvari o vloženi prošnji in o vzroku, zakaj se je zakešnila predložba.

§. 12.

O prošnjah za dokončno dovolilo za ustanovitev delniških družeb odloča ministrstvo za notranje stvari, in to v primerih, v katerih se sega v področja drugih ministrstev, v porazumu s temi ministrstvi.

Dovolilo se dodeli vedno tedaj, ako načrt podjetja ustreza zahtevam obstoječih zakonov in ukazov, zlasti tudi tega pravilnika, in ako ne nasprotuje nobeden v §. 14 cesarskega patenta z dne 26. novembra 1852. l. navedenih vzrokov.

Ako bi državna uprava spoznala, da je potrebna izprememba družbene pogodbe (ustava) v obče ali v posameznih določilih, naj prosilci za dovolilo pred izdajo odobrilne listine doprinesejo tem zahtevam ustrezajočo novo izdajo ustava v deset izvodih brez popravkov, da se pripiše odobrilni pristavek.

Ako se dodeli dovolilo, se izroči koncesionarjem odobrilno pismo in en izvod družbene pogodbe (ustava), opremljen z odobrilnim pristavkom v izvirniku. Ministrstvu za notranje stvari se pridruži pooblastiti od slučaja do slučaja politično deželno oblastvo, da izda odobrilno pismo in dostavi odobrilni pristavek na ustav v imenu ministrstva.

Dovoljuje se vedno s pogojem, da je znesek delniške glavnice, ki ga je po ustavu ob ustanovitvi družbe vplačati v gotovini, pred vpisom družbe v resnici docela vplačan, in da se osnovalni občni zbor vrši oziraje se na določila §. 13. Ako bi se ti pogoji ne izpolnili, se odzame dovolilo.

Dodeljeno dovolilo mine, ako se v odobrilni listini ni izrečno določil kak drug rok, v letu dni, računa je od dne odobrilne listine, če se v tem roku ni izposloval vpis družbene pogodbe pri pristojni trgovinski sodnji. Ta rok lahko ministrstvo za notranje stvari izjemoma podaljša iz tehtnih razlogov.

Ministrstvo za notranje stvari razglša dodelitev vsakega dokončnega dovolila za ustanovitev delniške družbe v časniku „Wiener Zeitung“. Ako je sedež namerjane družbe izven Niževavstrijskega, naj politično deželno oblastvo dodeljeno dovolilo razglasi v dotičnem uradnem deželnem listu. Enako

Dokončna dovolila.

Poročilo preglednikov.

Predložba poročila političnemu deželnemu oblastvu.

je tudi prestanek dodeljenega dovolila razglasiti po preteku roka, določenega v prejšnjem odstavku.

Ob vsaki dodelitvi dokončnega dovolila za ustanovitev delniške družbe sporoči državna uprava en izvod odobrenega ustava trgovski in obrtni komori, v koje okraju se namerja sedež družbe.

§. 13.

Predno se družba vpiše v vpisnik trgovinske sodnije, naj koncesionarji skličejo ustanovni občni zbor tistih, ki so podpisali delnice, da sklepajo o ustanovitvi delniške družbe, in naj to naznanijo najpozneje osem dni poprej političnemu deželnemu oblastvu, v čigar upravnem okolišu bodi sedež nameravane delniške družbe, in se opravi ustanovni občni zbor. Iz posebnih vzrokov se sme poprej omenjeno naznanilo političnemu deželnemu oblastvu s privolilom tega oblastva opraviti tudi v krajšem roku, predno se vrši zborovanje.

V ustavu delniške družbe je vzprejeti določila o načinu sklica, o sklepčnosti in sklepanju ustanovnega občnega zbora, o vodstvu predsedstva v tem zboru in o predmetih, ki naj se pridržé njegovemu sklepu, oziraje se na naslednje predpise:

V področje ustanovnega občnega zbora spada zlasti:

1. sklep o ustanovitvi in o dokončnem določilu vsebine družbene pogodbe (ustava) v obliki, ki jo je odobrila državna uprava;

2. volitev udov prvega nadzorovalnega sveta ali prvih računskih preglednikov (§. 37);

3. volitev prvega načelnika, ako se po ustavu ne postavi na drug način (§. 34, 6. odstavek), in pa eventualno volitev udov prvega ravnateljskega sveta (§. 36).

Na ustanovnem občnem zboru je nadalje gledé tistega zneska delniške glavnice, ki ga je pripraviti s plačili v gotovini, dokazati z dokazili, oznamenjenimi v §. 6, da so se delnice podpisale, in o tem

predložiti od vseh koncesionarjev podpisano poudrilo, da se je znesek, ki ga je ustavu ob ustanovitvi vplačati na te delnice, istinito docela v gotovini izplačal in da je za delniško družbo na razpolago. Ako se je vplačevalo pri kaki tretji osebi, bančnem zavodu ali na kakem drugem mestu, doprinesiti je tudi njihova potrdila v izvorniku ali v poverjenem prepisu.

Nadalje je ustanovnemu občnemu zboru predložiti poročilo ustanovnikov o kakih apportih ali ustanovnih pridobitvah (§. 9), priloge za presodbo njih vrednostnih razmerij, eventualno poročilo preglednikov o tem (§. 10), potem kake pogodbe, ki se nanašajo na pridobitev dotičnih imovinskih kosov ali na prevzete posebne obveznosti s strani delniške družbe in preračun ustanovnega potroška, iz katerega je spoznati povračila, ki pridejo na skrb družbi, posamezno po njih višini in vrsti, in pa imena sprejemnikov.

Večino, ki je potrebna, da se sklene ustanovitev delniške družbe, je v ustavu navadno določiti tako, da mora obsegati vsaj eno četrtino vseh, ki so podpisali delnice, in eno četrtino vseh delnic, ki se izdadó. Tudi ako se je dosegla v ustavu predpisana večina, velja ustanovitev družbe za odklonjeno, ako naj po vsebini družbene pogodbe opravlja eden ali več podpisancev delnic, vloge na delniško glavnico drugače nego s plačili v gotovini, ali naj sicer prenaša imovinske predmete na delniško družbo, ki se ustanovi, in ako se je polovica glasov, oddanih od ostalih, ki so podpisali delnice, izrekla zoper ustanovitev.

Ako se določila ustava, ki se predloži ustanovnemu občnemu zboru v dokončno sklepanje, razlikujejo v točkah, oznamenjenih v §. 3 pod št. 1 do 9, od tistih določeb, ki so se dale podpisovanju delnic v podstavo, ali ako naj se v §. 3 pod št. 10 in 11 oznamenjene določbe izpremené v ustavu v škodo družbe, zahtevati je v ustavu za dokončno ustanovitev določil družbene pogodbe po ustanovnem občnem zboru soglasen sklep vseh podpisancev delnic, ki so prišli na ta zbor. Ako bi se ustanovila v podpisni izjavi neomenjena dolžnost delničarjev za ponavljanje se dajave (§. 3, št. 12), dokazati je privolilo vseh, ki so podpisali delnice.

Sklepi ustanovnega občnega zbora potrebujejo notarske ali sodnijske posvedočbe; posvedočbi o

ustanovnem občnem zboru je tudi priložiti priloge, omenjene v 4. ali 5. odstavku tega paragrafa, v izvorniku ali v poverjenem prepisu.

§. 14.

Koncesionarji naj političnemu deželnemu oblastvu, v čigar upravnem okolišu je sedež družbe, ki se ustanovi, predložijo poverjen izdatek posve-dočbe o ustanovnem občnem zboru, s prilogami v poverjenih prepisih vred, oznamenjenimi v §. 13, v 4. in 5. odstavku.

Državno nadzorno oblastvo položi te izdatke s prilogami vred, ko jih je pregledalo, pri trgovinski in obrtni komori, v koje okraju je sedež družbe, vsakemu na vpogled.

Te ustanovne spise in pa po §. 16, zadnjem odstavku, in §. 17, zadnjem odstavku trgovinski in obrtni komori sporočene spise o zvišanju delniške glavnice delniških družeb (§. 12, zadnji odstavek in §. 15, četrti odstavek) je redno hraniti in na razpregled imeti pri trgovinski in obrtni komori in trgovinska in obrtna komora naj vsakemu dovoli vpogled v te spise.

§. 15.

Vsaka izprememba družbene pogodbe (ustava) kake delniške družbe potrebuje odobrila države po predpisih §. 21 cesarskega patenta z dne 26. novembra 1852. l. in člena 214 trgovinskega zakonika.

Prošnje delniških družeb za odobrilo izprememb pravil morajo biti pravilom primerno podpisane in se morajo vložiti navadno pri političnem deželnem oblastvu, v čigar upravnem okolišu je sedež družbe. V nujnih primerih se lahko taka prošnja vloži tudi neposredno pri ministrstvu za notranje stvari.

Takim prošnjam je priložiti zlasti naslednje priloge:

1. en izdatek sodnijske ali notarske posve-dočbe o občnem zboru delničarjev, ki je sklenil dotično izpremembo družbene pogodbe, dodavši dokazila o pravilom primernem sklicu in sklepčnosti tega občnega zbora, in pa podavši dokaz, da se je

storil sklep občnega zbora z večino glasov, predpisano v ustavu, oziroma izpolnivši kake druge zahteve po zakonu ali pravilih;

2. tri izvode sestave, v kateri stojé namerjana izpremenjena določila pravil primerjalno nasproti dosedanjemu besedilu teh določil;

3. izdatek dostavka brez popravkov obsegajočega izpremenjena določila k ustavu, ali novi izdatek tega ustava brez popravkov v deset izvodih s predpisom primernimi koliki vred za dostavek odobrilnega pristavka na dveh izdatkih. Ako se namerja sprejeti izpremenjena določila v dodatku k veljajočemu ustavu, predložiti je tudi izvorni izvod veljajočega ustava z dodatki vred, ki so morda že odobreni.

Za ravnanje s prošnjami za odobrilo izprememb pravil veljajo zmislu primerno določila §. 11 in 12, odstavkov 1 do 4, 7 in 8.

Ako bi državna uprava spoznala, da je potrebno izpremeniti besedilo posameznih določil novega ustava, izkazati je vnovično sklepanje občnega zbora o besedilu, izpremenjenem po tem, ako občni zbor, ki je sklenil izpremembo ustava, ni že pooblastil načelnika ali kakega drugega organa družbe, da opravi take preuredbe.

Dodeljeno odobrilo mine, ako se v odobrilnem pismu ni izrečno določil drug rok, v šestih mesecih računa je od dne odobrilnega pisma, če se v tem roku ni izposloval vpis odobrene izpremembe družbene pogodbe na pristojni trgovinski sodnji. Ta rok lahko ministrstvo za notranje stvari izjemoma podaljša iz tehtnih razlogov.

§. 16.

Zvišanje družbene delniške glavnice ima vedno za pogoj izpremembo društvene pogodbe (člen 209, št. 4 in člen 214 trgovinskega zakonika) in zato je pred izvršitvijo vsakega takega zvišanja izposlovati odobrilo države, ako dodelitev tega odobrila ni izrečena že v ustavu.

V prošnji za odobrilo zvišanja delniške glavnice je dokazati, da se je to zvišanje sklenilo pravilom primerno, in nadalje je splošno razložiti okoliščnosti, ki kažejo, da je primerno pomnožiti napravo glavnico družbe v nameravanem znesku, in je razna-

Javnost ustanovnih spisov.

Preosnova delniških družeb. Izprememba družbene pogodbe (ustava).

Zvišanje delniške glavnice.

ni namerjane načine oddaje in vplačila delnic, ki se izdadó na novo. Hkratu je predložiti bilanco družbe za zadnje opravilno leto.

Izdajaje nove delnice je gledati na predpise po zakonu in pravilih, in pa na določila tega pravilnika in na kake posebne pogoje, ki jih je postavila državna uprava ob dodelitvi odobrila.

Vsak odobren sklep družbe, kateremu je predmet zvišanje delniške glavnice, je naznaniti pristojni trgovinski sodnji v vpis.

Čim se je delniška glavnica zvišala, naj družba izpremeni besedilo določil ustava, nanašajočih se na delniško glavnico, po §. 24 tega pravilnika.

Prošnji za državno odobrilo izpremenjenega besedila pravil (§. 15) je dodati, ako se je delniška glavnica zvišala z novo izdajo v gotovini vplačanih delnic, naslednje priloge:

1. Imenik podpisancev delnic (§. 6, 1. odstavek);

2. podpisne izjave podpisancev delnic; v njih morajo biti povedani dan, katerega je družba sklenila povišati delniško glavnico, nadalje število in vrsta delnic, ki jih je prevzel vsak posamezni podpisaneec, prevzemni kurz delnic in čas in zneski ustanovljenih vplačil;

3. od vseh udov načelnštva družbe podpisano izjavo, v kateri se potrjuje, da so podpisanci delnic ves znesek vplačili, ki jih je vplačati na vnovič izdane delnice, vplačali družbi v gotovini. Ako so se vplačila na delniško glavnico vplačala pri kaki tretji osebi, bančnem zavodu ali na kakem drugem mestu, doprinesti je tudi njih potrdilo.

Poprej omenjena dokazila o podpisovanju in vplačevanju na novo izdanih delnic položi državno nadzorovalno oblastvo hkratu z odobrilom izpremenjenega besedila pravil pri dotični trgovinski in obrtni komori (§. 14) vsakemu na vpogled.

§. 17.

Ako naj se ob izdaji novih delnic opravljajo vloge drugače nego v gotovini, priložiti je prošnji za odobrilo povišanja delniške glavnice, oziroma

stem pogojene izpremembe družbene pogodbe razen dokazil, oznamenjenih v §. 15, št. 1 do 3, naslednje priloge v poverjenih prepisih:

1. v §. 8, v 1. odstavku oznamljena dokazila;

2. pogodbe, ki se nanašajo na prevzetje vlog po družbi;

3. predpisom §. 9, 1. in 2. odstavka, primerno poročilo, ki ga morajo podpisati tiste osebe, ki hočejo opraviti vloge, potem vsi udje načelnštva in, ako je kak nadzorni svet, tudi udje nadzornega sveta;

4. dokazila o vrednostnih razmerjih apportov. Gledé pojasnila teh vrednostnih razmerij naj zmislju primerno veljajo predpisi §. 10.

Prepis ali odtisek pod št. 3 omenjenega poročila je vsakemu delničarju izročiti na njegovo zahtevo najpozneje tri dni pred dnem občnega zbora, ki naj dokončno sklene o prevzetju apportov.

Hkratu z odobrilom izpremembe pravil, nanašajoče se na dobavo apportov, položi državno nadzorno oblastvo dokazila, omenjena pod št. 2 do 4 pri dotični trgovinski in obrtni komori (§. 14) vsakomu na vpogled.

§. 18.

Osnovna glavnica se sme delničarjem deloma vrniti samo na sklep občnega zbora; ta sklep potrebuje za svojo veljavo državnega odobrila (člen 248, odstavek 1 trgovinskega zakonika), za čigar dodelitev so merodajni nastopni predpisi:

Ako se zaprosi odobrilo za znižanje delniške glavnice, je najprej dokazati, da se je dotični sklep občnega zbora storil pravilom primerno (§. 15, št. 1). Nadalje je pojasniti okolnosti, ki kažejo, da je potrebno znižanje delniške glavnice, in pa finančne razmere družbe, predloživši zadnjo družbeno bilanco, in je razložiti namerjane načine znižanja delniške glavnice.

Odobreni sklep, znižati delniško glavnico, se sme izvršiti le, oziraje se na tista zakonska določila, ki so merodajna za razdelitev družbene imo-

Znižanje delniške glavnice.

vine, ako se družba razpusti (člen 248, odstavek 2 trgovinskega zakonika).

Čim se je znižala delniška glavnica, naj družba izposluje izpremembo besedila ustavnih določil, nanašajočih se na delniško glavnico. Prošnji za državno odobrilo izpremenjenega besedila pravil (§. 15) je priložiti naslednja dokazila:

1. potrdilo trgovinske sodnije o prijavi sklepa, znižati delniško glavnico za vpis v trgovinski vpisnik (člen 243 trgovinskega zakonika);

2. dokazilo, da se je nameravano znižanje delniške glavnice trikrat ob različnih časih razglasilo v javnih listih, določenih za razglase družbe, in da so se v teh razglasih pozvali upniki družbe, naj se oglašé pri družbi (člen 243 trgovinskega zakonika);

3. od vseh udov načelnštva družbe podpisano izjavo, da se je delniška glavnica znižala oziraje se na zakonske predpise in zlasti varuje zakoniti trimesečni rok, računaje od dne tretjega razglasa v javnih listih.

Spredaj stoječi predpisi gledé delovitega vračila delniške glavnice veljajo zmislju primerno za vsako znižanje v pravilih določenega nominala delniške glavnice, bodisi da se opravi opustivši izdajo vseh delnic, ki jih je izdati po pravilih, s tem da pridobi družba nekaj delnic, ne gledé na slučaj, da se po pravilih polagoma odkupijo delnice (§. 33), s kolkovanjem nominala delnic na izgubo ali oprostivši delnice, ki se niso docela vplačale, ostalih, v pravilih določenih vplačil.

Drugi del.

O uredbi delniških družeb.

§. 19.

V pravilih je navesti z imenom tiste osebe, katerim se je dodelilo dovolilo ustanoviti delniško družbo.

Ako naj družba po ustanovilnem načrtu ob ustanovitvi družbe dodeli v prid posameznih delni-

čarjev ali drugih oseb posebne prednosti, povedati je v ustavu vrsto in izmero teh prednosti, imenovavši osebe.

§. 20.

Ako naj se apporti, bodisi ob ustanovitvi družbe (§. 7), bodisi ob novi izdaji delnic (§. 17), dobé na delniško glavnico, se morajo v ustavu določiti predmet vloge, oseba vložnika, znesek delnic, ki jih je dodeliti za vlogo, in povračila, ki ga je morda drugače dodeliti.

Enako se morajo, čim se namerjajo ob ustanovitvi družbe ustanovilne pridobitve, v ustavu določiti predmet prevzetja, oseba, od katere prevzame družba predmet, in največinski znesek povračila, ki ga je dodeliti za predmet, ki se prevzame, s povedbo vseh bremen, ki jih je morda prevzeti družbi, tudi tedaj, ako predmeta ni prinesiti v družbo v obliki vloge na delniško glavnico. Pri tem je v ustavu določiti vsaj izmerne podstave za določitev prevzemne cene, ako naj družba, ki se ustanovi, prevzame premične stvari, kojih množina se v času, ko se postavlja ustav, še ne more določiti.

Spredaj oznamljena določila pravil lahko v poznejšem času dobé zgodovinsko obliko, povsem pa se ne smeje nikdar izločiti iz ustava.

§. 21.

Firma delniške družbe ustrezaj predpisom trgovinskega zakonika (člen 18 in naslednji).

Ako naj se v firmo delniške družbe sprejme dosedanja firma imetnika kakega trgovinskega podjetja, ki ga je pridobila družba, izkazati je privolilo dosedanjega imetnika trgovine, da se sme nadalje imeti prejšnja firma.

Ako naj se poleg udov načelnštva poveri podpisovanje firme tudi uradnikom družbe, izraziti je v ustavu, da morajo osebe, ki ne pripadajo načelnštvu, podpisuje firmo, pristaviti podpisu pristavek, ki kaže prokuro.

Oblike za izkaz udov načelnštva in uradnikov družbe je določiti v ustavu.

Apporti.

Ustanovilne i. i. dobitve.

Firma.

§. 22.

Sedež.

Ustav mora za sedež družbe imenovati določen kraj, ki je v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru. Sedež družbe se sme izpremeniti samo na podstavi poprejšnje izpremembe ustava. V ustavu za sedež družbe oznamenjeni kraj mora soglašati s krajem trgovinskega zavoda družbe (člen 19 in 210, št. 2 trgovinskega zakonika).

§. 23.

Področje.

Določivši predmet podjetja v ustavu se opiše namerjano področje družbe. Izvršuje opravila pa je delniška družba podvržena občnim predpisom, izdanim za ta opravila. Družba ima torej, ako hoče obratovati podjetja, za katera je potrebna posebna pravica ali državno dovolilo, dolžnost, po obstoječih predpisih dobiti to pravico, oziroma izposlovati dovolilo.

Obligacije.

Zlasti je potrebno tako državno dovolilo za vzprejem zajma z izdajo delnih zadolžnic (parcijalnih obligacij). To dovolilo dodeljuje finančno ministristvo v porazumu z ministristvi, udeleženiimi po oddelkih.

Pravico družbe izdati delne zadolžnice je poočiliti v ustavu; dotična določila pa se lahko sprejmejo v ustav še-le potem, ko se je v posameznem primeru že izposlovalo državno dovolilo za vzprejem dotičnega ob ligacijskega zajma.

§. 24.

Delniška glav-
nica.

Delniško glavnico je ustanoviti v ustavu v višini, primerni opravljenim potrebam družbenega podjetja.

Pri tem je povedati višino delniške glavnice v ustavu vedno po stanju istinito izdanih delnic, pri čemer je navesti število in imenski znesek delnic, eventualno po njih vrstah, in pa znesek vplačil, opravljenih na delnice, in v ustavu v zgodovinski obliki razložiti izpremembe, ki so nastale v izmeri delniške glavnice, v vrsti, številu in imenskem znesku delnic, od kar obstoja družba.

§. 25.

Vrata delnic
(Delniški deleži)

Ustav naj obsega določila, ali naj se delnice (delniški deleži) glasé na imetnike ali na imena, ali ako naj bodeta dopustni obe vrsti delnic (delniških deležev). V zadnjem primeru je v ustavu določiti tudi kako določeno število delnic (delniških deležev) ene ali druge vrste, in pa kako dopuščeno izpremembo delnic.

Ako se glasé delnice (delniški deleži) na ime, preskrbeti je v ustavu, da se piše delniška knjiga, oziraje se na zadevne zakonske predpise (člen 223, oziroma 182 in 183 trgovinskega zakonika).

Ako se smejo na ime glaseče delnice (delniški deleži) po vsebini ustava prenašati samo s privolilom družbe, izraziti je v ustavu, ali ima načelnštvo družbe samo za se pravico za dodelitev tega privolila ali je pri tem vezano na odločbo kakega drugega družbenega organa (nadzorni svet, ravnateljski svet, občni zbor).

Izdaja delniških deležev se more dovoliti samo izjemoma iz posebnih razlogov. Ona je vsekako dopustna samo, ako in v kolikor so delniški deleži izrečno omenjeni v ustavu, in število delniških deležev, oziroma delnic, ki so razdeljene v deleže, je v ustavu ustanoviti po številkah.

Od družbe izdane delnice in delniški deleži niso delivi (člen 207, 3. odstavek trgovinskega zakonika).

§. 26.

Ako je v delniški družbi izdati različne vrste delnic, je v ustavu natančno ustanoviti posebne pravice, ki gredó posameznim vrstam, zlasti gledé razdelitve čistega dobička ali družbene imovine.

Delnice različ-
ne vrste.

Ako se namerja izdaja delnic, katerim naj gre prednostna pravica do čistega dobička pred drugimi delnicami družbe (prednostne delnice), paziti je navadno na naslednja pravila:

1. Prednostne delnice ne smejo znašati več nego dve tretjini vse delniške glavnice.

2. Prednostne dividende, priznane prednostnim delnicam pred ostalimi delnicami, ni izmeriti više nego s pet odstotki nominala prednostnih delnic.

3. Ako naj se manjkajoči zneski prednostne dividende, ki je v prejšnjih opravičnih letih docela ali deloma izostala, poplačajo iz čistega dobička poznejših opravičnih let, tedaj je v ustavu določiti največje število opravičnih let, za katero sme nastopiti tako doplačilo dividende, in to največ z zadnjimi petimi opravičnimi leti.

§. 27.

Delnice ali delniške deleže je navadno postaviti na imenski znesek vsaj 200 kron.

Izjemoma se smejo za mala podjetja krajevnega pomena postaviti na ime se glaseče delnice ali delniški deleži na manjši znesek, toda ne na manje nego 100 kron.

Ako pade imenski znesek delnic vsled delovitega vračila delniške glavnice, kolkovanja delnic na izgubo ali razveze ne povsem vplačanih delnic od ostalih vplačil, pod zgoraj ustanovljeno minimalno mejo, zložiti je delnice v titre z imenskim zneskom, ki ustreza spredaj stoječim predpisom, navadno hkratu z znižbo imenskega zneska starih delnic. Tako zlaganje se mora vsekako provzročiti, predno izda družba nove delnice.

§. 28.

Način vplačevanja delnic je ustanoviti v ustavu; pri tem je gledati na naslednja pravila:

Delnice, ki jih izda družba, je vplačati navadno v gotovini.

Vloga na delniško glavnico, ki se opravi drugače nego v gotovini, je dopustna samo v toliko, v kolikor je to izrečno omenjeno v ustavu (§. 20, 1. odstavek).

Izdaja delnic pod imenskim zneskom ni dopuščena.

Delnice je navadno popolnoma vplačati pred ustanovitvijo družbe, oziroma pred izdajo delnic.

Izdaja ne popolnoma vplačanih delnic se sme izjemoma le tedaj dopustiti, kadar se pokaže tak način dobave napravne glavnice potreben iz po-

sebnih razlogov z ozirom na predmet družbenega podjetja in na kakovost pravičnega obrata.

Delnice, na katere so se opravile vloge drugače nego v gotovini, se smejo izdajati le kakor delnice, ki so se po vrednosti popolnoma vplačale.

Za ne popolnoma vplačane delnice naj znaša prvo vplačilo na vsako delnico navadno vsaj 40 odstotkov imenskega zneska delnice. Vplačilo manjše kvote imenskega zneska delnice, toda ne manje nego 25 odstotkov od njega, se sme od slučaja do slučaja dopustiti z ozirom na posebno kakovost pravičnega obrata družbenega podjetja.

Prvo vplačilo na vsako delnico naj nadalje navadno znaša vsaj 200 kron. Izjemoma se sme za manjša podjetja s krajevnim pomenom, kojih delnice se glasé na imena in se smejo prenesti samo s privolilom družbe, ustanoviti znesek prvega vplačila na delnico, z manjšim zneskom, nego 200 kron, toda ne manje nego 50 kron.

Ako je izdajna cena delnic večja nego njih imenski znesek, se mora ob prvem vplačilu na delnice vplačati tudi večji znesek.

Za ne popolnoma vplačane delnice imetnikov je izdati začasnice, na katerih je poodčititi znesek opravljenih vplačil. Začasnice naj se navadno glasé na imena. Še-le ko so se delnice popolnoma vplačale, se morejo začasnice izmeniti za delniške titre, glaseče se na imetnike. Za začasnice veljajo slično določila §. 29 o delniških titrah. Ako se za nepopolnoma vplačane imenske delnice ne izdajajo začasnice, temveč takoj delniške titre same, je znesek opravljenih vplačil poodčititi na delniških titrah.

§. 29.

Obrazec delnic (delniških deležev), ki jih je izdati, potrebuje odobrila državne uprave in ga je priložiti ustavu.

Delnice (delniške deleže) naj družba podpisuje kakor firma, vendar se lahko naredi podpisovanje delnic v ustavu še razen tega odvisno od ozira na posebne predpise. V ustavu se lahko določi, da zadostuje za firmiranje delnic (delniških deležev), da se napravijo podpisi imen z mehanskim razmnoževanjem.

V besedilu delnic (delniških deležev) se morajo oznameniti pravice delničarja (eventualno kazaje na zadevna določila ustava). Zlasti naj besedilo delnic ali delniških deležev še obsega:

1. ako se je podpisovanje titer naredilo v ustavu odvisno od ozira na posebna določila, ta določila;

2. za delnice, na imena se glaseče, kojih prenos je po ustavu vezan na privolitev družbe, v pravih določeno zahtevo za tak prenos;

3. ako se obvežejo delničarji za ponavljajoče se dajatve poleg glavnične vloge, ustanovljene v družbeni pogodbi, določila o tej obveznosti in obseg dajatev (§. 30);

4. ako naj se izdadó različne vrste delnic (delniških deležev), navedbo različnih vrst delnic, ki jih je izdala družba, in pa oznamenilo vrste, kateri pripada dotična delnica sama.

§. 30.

Obveznost delničarjev za ponavljajoče se dajatve.

Ako se obvežejo delničarji za ponavljajoče se, ne v denarju obstoječe dajatve poleg glavničnih vlog, ustanovljenih v družbeni pogodbi, izraziti je v ustavu način in obseg teh obveznosti, in pa kake dogovorne kazni, določene za primer, da bi se ne izpolnile obveznosti. Taka določila pravil so dopustna le izjemoma zlasti pri kmetijskih industrijskih podjetjih, ako in v kolikor je izvršitev družbenega podjetja odvisna od prevzeta takih obveznosti s strani delničarjev. V vsakem takem primeru naj se delnice glasé na imena, in v ustavu je določiti, da se smejo delnice prenesti samo s privolilom družbe.

Določilo pravil, s katerim naj se izrazi doslej v družbeni pogodbi neomenjena obveznost delničarjev za spredaj oznamenjene, ponavljajoče se dajatve, se more vzprejeti v ustav samo s privolilom vseh delničarjev.

§. 31.

Ako so v kaki družbi nepopolnoma vplačane delnice, je izdaja novih delnic dopustna samo potem, ko so se popolnoma vplačale delnice prejšnjih izdaj.

Nova izdaja delnic.

Ako se delniška glavnica zviša z oddajo novih delnic, se pridržuje v ustavu sklepanje o načinih oddaje delnic, ki se izdadó na novo, in zlasti o ustanovitvi oddajnega kurza, občenemu zboru.

Pri tem je v ustavu izraziti, da se ta kurz ne sme nikakor ustanoviti pod *pari* (§. 28, 4. odstavek) in da ga je vsakokrat tako voliti, da se izlupilo, ki se dá doseči ob novi izdaji delnic, kolikor moči neprikrajšano dovede delniški družbi.

Z omejitvami, obseženimi v spredaj stoječih določilih, se lahko že v ustavu prizna delničarjem preddobavna pravica do delnic, ki se izdadó na novo. Drugim osebam, nego vsakokratnim delničarjem se v ustavu ne more pridržati preddobavna pravica do delnic, ki se izdadó na novo.

Preddobavna pravica delničarjev.

§. 32.

Odplatna pridobitev lastnih delnic ali delniških deležev (začasnic) s strani kake družbe, je dopustna samo v naslednjih primerih:

Pridobitev lastnih delnic.

1. ako in v kolikor se tako pridobé, da se zniža delniška glavnica (§. 18) oziraje se na zakonite predpise;

2. ako in v kolikor se pridobé, izvršuje v ustavu omenjeni odkup delnic iz čistega dobička (§. 33);

3. ako in v kolikor se pridobé izvršilnim potom, da se izterjajo lastne terjatve družbe.

V primeru, navedenem pod št. 3, in pa ako izgubi delničar svoje pravice, izvirajoče iz podpisa delnic in vplačanih delnih vplačil, vsled zamude pravočasnega vplačila izterjanega zneska v prid družbe (člen 220 trgovskega zakonika), ali če družba sicer brezplačno pridobi svoje delnice ali delniške deleže (začasnice), se morajo pridobljene delnice ali delniški deleži (začasnice) kar najhitreje dalje prodati ali, ako se to ne dá izvršiti, se mora delniška glavnica (§. 18) primerno znižati, oziraje se na zakonite predpise.

Tekom leta izvršene pridobitve in prodaje je poodčititi v letnem poročilu.

§. 33.

V ustavu se lahko izjemoma omeni postopen odkup delnic za imenski znesek, če mora družbi pripadajočo imovinsko snov opravični obrat naravno docela ali večinoma porabiti ali če obstoja imovina družbe iz časno omejenih pravic.

Načine takega odkupa je v ustavu natančno določiti, in pri tem je zlasti gledati na naslednje predpise:

1. Delnice se smejo odkupiti samo iz čistega dobička, razpoložnega po letni bilanci.

2. Tako polagoma je delnice odkupiti navadno z žrebanjem. Izmero, v kateri naj se odkupijo delnice, je ustanoviti v ustavu samem ali v posebnem odkupnem črtežu, podvrženem državnemu odobrilu. V ustavu pa se more tudi določiti, da jemlje družba vsakikratni počrtežni razdolžni kvoti primerno število delnic, v kolikor zadošča letni čisti dobiček, iz prometa, prostoročno nazaj kupivši, ako je te delnice dobiti pod imenskim zneskom. Tako dobljene delnice je uničiti.

3. Za delnice, odkupljene z žrebanjem, se lahko izdajo njih posestnikom užitnice. Tem užitnicam, ki stopijo na mesto odkupljenih delnic, je v ustavu izrečno priznati pravice delnic, toda z merilom, da se en del letnega čistega dobička, ki se oznameni v ustavu, določa najprej v plačilo dividend ne odkupljenim delnicam in da se, ako se družba razpusti, še ne odkupljenim delnicam priznava prednost do likvidacijskega izkupila v višini imenskega zneska delnic. V besedilu užitnic, ki naj se glasé ali na imena ali na imetnike, se morajo jasno poočititi pravice, ki gredo njih posestnikom. V ostalem veljajo za obrazec užitnic slično določila §. 29.

Namesto postopnega odkupa delnic se lahko v ustavu omeni tudi zbirka razdolžnega zaklada za delnice, ki se zalaga iz letnega čistega dobička. Ako bi se ta zaklad o danem času istinito porabil za razdolžitev delnic, ozirati se je na predpise, obstoječe za znižanje delniške glavnice (§. 18).

§. 34.

V ustavu je družbeni organ, ki naj prevzame posle načelnika v zmislu členov 227 in naslednjih v trgovinskem zakoniku, izrečno oznamiti za takega.

Za ude načelnikstva se morejo postaviti samo samosvoje osebe.

Postavlja se načelnikstvo se je kolikor moči ozirati na tiste osebe, ki se po poklicu bavijo z neposrednim vodstvom opravičnega obrata družbenega podjetja.

V vsakem primeru pa je v ustavu načelnikstvu varovati tak vpliv na notranje oskrbovanje, ki je v soglasju z njegovo zakonito oblastjo, zastopati družbo na zunaj. Zlasti je poklicati načelnikstvo za odločbo in odredbo v vseh stvareh, ki s predpisi trgovinskega zakona ali ustava niso pridržane sklepu občnega zbora ali niso s posebnimi določili pravil odkazane drugim družbenim organom.

Ako je načelnikstvo sestavljeno iz več udov, je v ustavu določiti tudi način sklepanja.

Ude načelnikstva naj navadno občasno postavi ali neposredno občni zbor delničarjev ali po določilih ustava v to poklican organ družbe, čigar ude je volil občni zbor delničarjev. V ustavu pa se lahko tudi določi, da imenujejo ude prvega načelnikstva ustanovniki družbe.

V pravilih določena poslovna doba vsakega uda načelnikstva naj se navadno ne ustanovi na dalje nego na pet let, vendar se lahko v ustavu omeni pripustnost zopetne izvolitve istega uda po preteku v pravilih določene poslovne dobe. V ustavu je določiti, da mine poslovna doba udov načelnikstva z občnim zborom, na katerem se sklene o zadnji letni bilanci, ob koje sestavi so morali poslovati udje načelnikstva.

V ustavu je nadalje za slučaj, da bi se število udov načelnikstva znižalo pod najmanjše število, praviloma zahtevano za sklepanje in zastopanje, preskrbeti, da se izpraznjena mesta takoj zopet oddadó. Pri tem se lahko v ustavu določi, da se kako mesto, izpraznjeno po izstopu takega uda načel-

Načelnikstvo.

Postopen odkup delnic.

Razdolžni zaklad za delnice.

ništva pred pretekom njegove poslovne dobe, začasno do stalne dopolnilne volitve namesti z opcijo s strani ostalih udov načelnštva.

Če pripada načelnštvu večje število oseb, se lahko v ustavu preskrbi, da postavi načelnštvo za neposredno vodstvo opravil iz srede svojih udov eksekutivni odsek, čigar področje se ravna po oblasti, ki jo o tem dodeli načelnštvo.

Ustavne določbe, gledé področja eksekutivnega odseka in drugih pooblaščenecv so le dopustne, ne kraté predpise členov 231, 2. odstavek, oziroma 234 trgovinskega zakonika.

§. 35.

V ustavu je ustanoviti, da udje načelnštva brez privolila družbe ne smejo začeti obrata kakega podjetja, istovrstnega z družbenim podjetjem, za svoj ali tuj račun, ali da ne smejo vstopiti v kako istovrstno podjetje kakor osebno odgovorni družabniki ali prevzeti posle udov načelnštva, nadzornega sveta ali ravnateljskega sveta pri kaki drugi istovrstni delniški družbi; pri tem je v ustavu tudi določiti, kateri organ družbe (načelnštvo, ravnateljski svet, nadzorni svet, občni zbor) je poklican dodeliti to privolilo.

Za pravna opravila med družbo in kakim udom načelnštva je v ustavu pridržati privolilo ravnateljskega sveta, nadzornega sveta ali občnega zbora, ne kraté predpise člena 231, 2. odstavka trgovinskega zakonika.

§. 36.

Poleg načelnštva se v ustavu lahko preskrbi, da se postavi poseben družben organ — ravnateljski svet, — kateremu se, ne kraté predpisov člena 231, 2. odstavka trgovinskega zakonika, po ustavu odkazuje odločba v posameznih važnih stvareh, ki ne segajo v področje občnega zbora, oziroma na čigar privolilo se veže načelnštvo za posamezne posle. Ustav naj v takem slučaju obsega bližnja določila o posameznih, področju ravnateljskega sveta odkazanih opravil, in pa o sestavi in načinu sklepanja ravnateljskega sveta. Ravnateljskemu svetu se v ustavu tudi lahko izroči, da postavi načelnštvo,

z uvetom, da voli ude ravnateljskega sveta vsakokrat za pet let največ občni zbor delničarjev, oziroma prvokrat ustanovni občni zbor podpisancev delnic.

§. 37.

V ustavu vsake delniške družbe je poskrbeti, da se postavi organ za preskušnjo letnih računov družbe, in pri tem je gledati na naslednja pravila:

Kontrolni org.
(Nadzorni svet,
pregledniki
računov.)

Ako se postavi nadzorni svet, prepustiti mu je vsekako v členu 225 trgovinskega zakonika omejeno področje. Nadalje se lahko v ustavu določi, da je, ne kraté predpisov člena 231, 2. odstavka trgovinskega zakonika, potrebno privolilo nadzornega sveta za posamezna opravila, ki se oznamenijo v ustavu. Končno se lahko nadzornemu svetu v ustavu izroči, da postavi načelnštvo. Nadzorni svet mora imeti vsaj tri ude.

Ako ni v družbi nadzornega sveta, postaviti je preglednike računov, ki naj preskušajo letne račune in bilance na podstavi vpogleda v knjige družbe in naj o tem vsako leto poročajo občnemu zboru delničarjev. Postaviti je vsaj dva preglednika računov.

Volitev udov nadzornega sveta ali preglednikov računov se pridržuje ob ustanovitvi družbe ustanovnemu občnemu zboru podpisancev delnic, pozneje pa občnemu zboru delničarjev.

Ako je v ustavu poskrbljeno, da se postavi nadzorni svet, vzprejeti je za slučaj, da naj voli isti občni zbor vsaj tri ude, v ustav naslednja določila gledé volitve udov:

Od ene tretjine na občnem zboru zastopanih glasov se mora zahtevati, da se voli za vsako mesto nadzornega sveta, ki ga je popolniti, ločeno. Ako se pokaže, predno se začne voliti za poslednje mesto, da se je vsaj tretji del vseh oddanih glasov pri vseh poprejšnjih volitvah oddal v prid iste osebe, toda brez uspeha, se mora ta oseba brez daljnega glasovanja proglasiti izvoljeno za zadnje mesto. Ta predpis ne velja za volitve udov nadzornega sveta tako dolgo, dokler je v nadzornem svetu kak ud, ki je bil izvoljen z manjšino, kakor je poprej poveljano.

Omejitve udov
načelnštva.

Ravnateljski svet.

Poslovno dobo udov nadzornega sveta, oziroma preglednikov računov je ustanoviti privikrat samo za čas do konca občnega zbora delničarjev, na katerem se sklepa o letni bilanci za prvo opravilno leto družbe, pozneje pa ne za dalje nego na pet let; pri tem pa se lahko v ustavu omeni pripustnost zopetne izvolitve izstopajočih udov nadzornega sveta, oziroma preglednikov računov.

Poslovna doba udov nadzornega sveta, oziroma preglednikov računov naj mine, ko se konča občni zbor, ki sklepa o letni bilanci, katero preskusijo nadzorni svet, oziroma pregledniki računov.

Postavljanje udov nadzornega sveta in preglednikov računov lahko občni zbor delničarjev prekliče vsaki čas.

Načelnštvo je v ustavu obvezati, da za slučaj, ako udje nadzornega sveta ali pregledniki računov izstopijo pred pretekom svoje poslovne dobe in ni namestnikov, ki bi jih zastopali, takoj skliče občni zbor, da se opravijo potrebne dopolnilne volitve.

V ustavu je ustanoviti, da udje nadzornega sveta in pregledniki računov ne smejo biti hkratu udje načelnštva ali uradniki družbe ali da se ne smejo udeleževati neposrednega vodstva opravil družbe.

Za ude nadzornega sveta ali za preglednike računov se morejo postaviti le samopravne osebe.

§. 38.

Ustav obsegaj jasna določila o tem, ali dobivajo udje predstojništva, oziroma kakega iz njegove srede postavljenega eksekutivnega odseka, potem udje ravnateljskega sveta ali nadzornega sveta ali pregledniki računov kako odškodnino za svoje delovanje v obliki deleža čistega dobička (tantijeme) ali v drugi obliki ali naj svoje posle opravljajo brezplačno.

Sklep o odkazu v pravilih določenega deleža čistega dobička in o ustanovitvi višine kake druge nagrade se pridržuje občnemu zboru. Samo gledé nagrade predstojništvu ali eksekutivnemu odseku se lahko, ako ta nagrada ne bodi v deležu čistega dobička, določi v ustavu, da njeno višino ustanovi ravnateljski svet ali nadzorni svet.

§. 39.

V ustavu je področje občnega zbora jasno in določno opisati.

Področje občnega zbora.

Zlasti se občnemu zboru vsekako pridržuje:

1. za dobo vsaj treh let, odkar se je vpisala družba, sklepanje o pogodbah, s katerimi naj pridobi družba naprave, ki obstojé ali se naredé, trajno določene v njenem opravnem obratu, ali nepremične predmete za odškodnino, presegajočo znesek petega dela osnovne glavnice, in pa izpremembe takih pogodb na dolg družbe, ako ne gre za pridobitev nepremičnin po posilni dražbi;

2. odobritev letnega računa, sklep o razdelitvi čistega dobička in o odvezi načelnštva;

3. volitev udov nadzornega sveta, oziroma preglednikov računov;

4. ustanovitev kake nagrade za družbene organe po §. 38;

5. sklep o izpremembi predmeta podjetja, o nadaljevanju družbe čez prvotno določeno dobo, o povišanju ali znižanju delniške glavnice in pa sploh o izpremembi določil ustava;

6. sklepanje o načinih oddaje novih delnic, ako se poviša delniška glavnica;

7. sklep o razpustu družbe zlasti tudi, ako se družba združi s kako drugo delniško družbo (člen 215 in 247 trgovinskega zakonika).

Od določil, obseženih v št. 1, so dopustne izjeme za družbe, pri katerih je kup ali prodaja nepremičnin predmet podjetja.

Vsak sklep, ki zadeva kak predmet, ozname njen pod št. 5, potrebuje za svojo veljavo državnega odobrila po §§. 15 do 18.

Razpustiti se sme delniška družba, združivši jo s kako drugo delniško družbo (zgoraj št. 7), samo z državnim odobrilom.

§. 40.

Sklic občnega zbora.

Določila ustava o sklicu občnega zbora naj ustrezajo nastopnim predpisom:

Občni zbor delničarjev je sklicati najmanje enkrat na leto (redni občni zbor). Redni občni zbor je sklicati, oziraje se na predpise §. 50, 1. odstavka.

Razen tega je občni zbor sklicati v primerih, izrečno določenih v zakonu in v ustavu, in pa vselej tedaj, kadar se to pokaže potrebno v prid družbe.

Občni zbor se mora sklicati v roku, ki ga je v ustavu določiti s 30 dnemi največ, tudi tedaj, kadar to sklene občni zbor, ali ako kak delničar ali nekaj delničarjev, ki izkažejo, da imajo deseti del delniške glavnice ali v ustavu določen manjši delež delniške glavnice, kakor je predpisano po ustavu, zahtevajo sklic občnega zbora v vlogi, ki so jo podpisali, z navedbo namena in vzrokov.

Delničarju ali delničarjem, ki imajo vsled spredaj stoječih predpisov pravico zahtevati sklic občnega zbora, je v ustavu priznati tudi pravico, v vlogi, ki so jo podpisali, naznanivši vzroke zahtevati, da se sprejmejo predmeti v dnevni red prihodnjega občnega zbora, ki ga je razglasiti, ako dokažejo to zahtevo v dobi, ki jo je po pravilih ustanoviti, pred razglasom sklica občnega zbora.

Občni zbor naj navadno skliče načelnštvo. Ako je v ustavu družbe postavljen nadzorni svet, ima tudi on pravico in dolžnost sklicati občni zbor, ako je to potrebno v prid družbe (člen 225 trgovinskega zakonika). V ustavu se lahko določi, da imajo poleg načelnštva, oziroma nadzornega sveta tudi še drugi organi družbe pravico sklicati občni zbor.

Kako je sklicati občni zbor, je ustanoviti v ustavu.

Pri tem je v ustavu predpisati, da je namen občnega zbora ob sklicu naznaniti, kolikor moči določno oznamivši posamezne predmete, o katerih naj se sklepa. Zlasti je v ustavu določiti, da je namerjane izpremembe ustava z njihovo bistveno vsebino navesti v razglasu; pri tem je, ako je zanje treba ločeno glasovanje posameznih vrst delnic, poočiti tudi to okolnost v naznanilu.

Razglas, s katerim se skliče občni zbor, obsegaj nadalje kraj in čas, v katerem se bode vršil

občni zbor, in v pravilih določene predpise, kako se morajo delničarji izkazati o svoji pravici glasovanja.

Občni zbor se sme sklicati samo na sedežu družbe, ako ustav izrečno ne omenja tudi drugih krajev, katere je v ustavu imenoma navesti, kjer se sme vršiti občni zbor.

Rok za razglas sklica je v ustavu odmeriti na 14 dni pred dnem, katerega se vrši občni zbor; pri tem ni vračunati zadnjega dneva.

§. 41.

V ustavu je določiti, da je vsakemu delničarju na zahtevo najpozneje tri dni pred dnem občnega zbora izročiti en izdatek predlogov, pripravljenih za občni zbor.

Javnost občnemu

Razen tega je v ustavu ustanoviti, da se mora vsakemu delničarju, ki ima pravico glasovanja, na zahtevo dovoliti vpogled v vse za občni zbor pripravljene predloge in priloge v enakem času v opravljenem prostoru družbe.

§. 42.

V ustav je vzprejeti določila, kako se naj delničarji izkažejo o svoji pravici glasovanja za občni zbor (vpis delničarja v družbeno delniško knjigo pri delnicah na ime, položba delnic itd.).

Izkaz glasovne pravice za zbor

Ako je v ustavu tako urejeno, da je izvrševanje glasovalne pravice odvisno od položbe delnic do kakega določenega časa pred občnim zborom, poskrbeti je v ustavu, da se varuje ob sklicu občnega zbora delničarjem doba vsaj osem dni za položbo delnic, in da se mora najpozneje v času, v katerem se sklene imenik delničarjev, ki so položili delnice za občni zbor, dovoliti vsakemu delničarju, ki ima pravico glasovanja, vpogled v ta imenik v opravljenem prostoru družbe.

§. 43.

Vsaka delnica daje imetniku en glas, ako družbena pogodba ne ustanavlja kaj drugega.

Glasovalna vica na občnem zboru

Z ustavom se lahko ustanovi, da daje le določeno število delnic glas. V takem primeru pa se mora pri delniški glavnici z vsaj 1.000.000 kron in več priznati za delnice, ki imajo skupaj imenski znesek 10.000 vsaj en glas, in pri delniški glavnici z manj nego 1.000.000 kron za delnice, kojih imenski znesek skupaj znaša eno stotinko delniške glavnice.

Tistim delničarjem, ki imajo manjše število delnic, nego je po pravilih potrebno za izvrševanje enega glasu, se lahko v ustavu pridržuje pravica, postaviti skupnega pooblaščenca, kateremu se po številu delnic, ki ga zastopa, prizna glasovalna pravica na občnem zboru.

Izvezeto ni, da se v ustavu omeji število glasov, ki gredo enemu delničarju, z ustanovitvijo največjega zneska ali z določilom stopnjevanj.

Ako se izdajejo delnice z različnim imenskim zneskom ali različne vrste delnic, določiti je glasovalno pravico tako, da gre enakemu delnemu znesku delniške glavnice brez razlike imenskega zneska ali vrste posameznih delnic enaka glasovalna pravica. Ako se izdajejo užitnice (§. 33, št. 3), vzprejeti je v ustavu tudi jasna določila o glasovalni pravici užitnic.

§. 44.

V ustavu je izrečno določiti, da morejo delničarji svojo glasovalno pravico izvrševati tudi po pooblaščenjih, bodisi da so ti pooblaščenji delničarji ali ne. Hkratu je v ustavu natančno ustanoviti, v kakšni obliki je pooblaščenca posvedočiti.

Za ne samopravne in za juristične osebe je zakonite, oziroma ustavne zastopnike pripustiti tudi brez posebne pooblastila.

§. 45.

Sklepčnost občnega zbora je v ustavu vsekakor vezati na uvet, da imajo na občnem zboru navzoče osebe pravico izvrševati glasovalno pravico za najmanjši znesek delniške glavnice, ki ga navadno ni z manj ustanoviti nego z eno desetino.

V ustavu se lahko določi, da je za primer, ako je ostal občni zbor nesklepčen, sklicati drug občni zbor, ki je brez ozira na višino zastopane delniške glavnice sklepčen za vse predmete, ki so bili na dnevnem redu prvega občnega zbora, ako se v razglasu sklica drugega občnega zbora izrečno opozori na to okolnost. Za tak zbor se more v ustavu odmeriti rok za razglas sklica (§. 40, zadnji odstavek) na osem dni, rok za položbo delnic (§. 42, 2. odstavek) na pet dni.

V ustavu je določiti, da je na občnem zboru položiti spisek došlih delničarjev ali zastopnikov delničarjev z navedbo njihovega imena in stanovišča, in pa zneska delnic, ki jih vsak zastopa, in števila glasov, ki gredo vsakemu, in da je vsakemu na občni zbor došlemu delničarju ali zastopniku delničarjev na občnem zboru dovoliti vpogled v spisek.

§. 46.

Ustav mora določno oznameniti predmete, o katerih se na občnem zboru ne more sklepati že z navadno večino glasov došlih delničarjev, temveč samo z večjo večino glasov ali po drugih zahtevah, in pa obsegi natančno določila, kako je opraviti volitve, ki naj jih opravi občni zbor, in kdo bodi predsednik na zboru.

Sklepanje.

§. 47.

Za sklepanje, omenjeno v §. 39, št. 1, o pogodbah tam oznamjenih vrste naj ustav predpisuje, da je občnemu zboru predložiti predpisom §. 9, 1. in 2. odstavka ustrezajoče poročilo, ki ga morajo podpisati prodajalci in vsi udje načelnštva in, ako je nadzorni svet, tudi nadzorni svet.

Poznejše ustanovitve.

Sklep, s katerim se taki pogodbi privoljuje, je v ustavu vezati na kvalifikovano večino, ki mora znašati vsaj tri četrtine na občnem zboru oddanih glasov in obsegi eno četrtino vse delniške glavnice.

V ustavu je omeniti, da se mora prepis ali odtisec v 1. odstavku omenjenega poročila izročiti vsakemu delničarju na zahtevo najpozneje tri dni pred dnevom občnega zbora, ki naj dokončno sklepa o dotičnih pogodbah.

§. 48.

Ako gre za izpremembo ustava, je v ustavu za veljavnost sklepa občnega zbora navadno zahtevati, da imajo na občnem zboru navzočne osebe pravico glasovati vsaj za eno tretjino delniške glavnice, in da glasuje zato večina ne manje nego treh četrtin oddanih glasov.

Za primer, da je več vrst delnic z različnimi pravicami, je v ustavu ustanoviti, da potrebuje vsaka izprememba ustava, kateri je predmet zvišanje ali znižanje delniške glavnice ali izprememba dosedanjega razmerja različnih vrst delnic, sklepa občnega zbora, pri katerem naj delničarji glasujejo ločeni v skupine po vrstah delnic in naj za vsako posamezno skupino zmislu primerno veljajo v 1. odstavku ustanovljene zahteve sklepanja. Ustav lahko stavi za veljavnost takega sklepa razen tega še druge zahteve.

Predpisi spredaj stoječega odstavka naj veljajo tudi tedaj, kadar so poleg delnic izdane užitnice za izžrebane delnice (§. 33, št. 3) in kadar je skleniti izpremembo pravil, ki zadeva pravno razmerje užitnic napram delnicam.

Tudi za primere, navedene v tem paragrafu, se more v ustavu kaj določiti v zmislu §. 45, 2. odstavka.

Izprememba predmeta podjetja se ne more skleniti z večino glasov, ako to ni izrečno dovoljeno v ustavu (člen 215 trgovinskega zakonika).

§. 49.

Načelnštvo je dolžno skrbeti, da se pišejo potrebne knjige družbe.

Koncem vsakega opravnega leta, čigar začetek in konec je določiti v ustavu, se mora sestaviti računski sklep, ki naj sestoji iz obratnega računa (računa dobička in izgube) in iz bilance.

Načela, po katerih je sestaviti bilanco, se morajo določiti v ustavu.

Računski sklep, ki obsegaj vso upravo družbe, se mora sestaviti oziraje se na zakonite predpise in

s skrbnostjo rednega trgovca. Zlasti je postaviti vsa aktiva in pasiva po vrednosti, katero jim je istinito dati ob času, ko se sestavlja bilanca.

Pri imovinskih kosih, ki so po svoji kakovosti podvrženi obrabi ali znižanju vrednosti, je stvarni cenitvi primerno odpisati njihovo zapisano vrednost in to v računskem sklepu primerno izraziti. Opravo potrebnih odpisov je ustavno urediti in, ako treba, v ustavu določiti ključ, po katerem naj se odpisuje.

Delniško glavnico je tudi tedaj, ako se po pravilih polagoma odkupujejo delnice iz čistega dobička (§. 33), pisati v bilanci tako dolgo v praviloma ustanovljeni višini med pasiva, dokler se ni znižala ta delniška glavnica (§. 18), oziraje se na zakonite predpise.

§. 50.

V ustavu je poskrbeti, da predloži načelnštvo računski sklep vsako leto rednemu občnemu zboru delničarjev z računskim poročilom vred, in to najpozneje v prvih šestih mesecih vsakega opravnega leta. Izjemoma se more pri posameznih delniških družbah z ozirom na posebno kakovost opravnega obrata dovoliti, da se ustanovi v ustavu rok za predložbo bilance občnemu zboru najdalje na dvanajst mesecev po preteku opravnega leta.

V ustav je vzprejeti določilo o tem, da je en izdatek računskega poročila z bilanco in računom dobička in izgube vred izročiti vsakemu delničarju na zahtevo najpozneje tri dni pred dnem občnega zbora, ki naj sklepa o odobrilu bilance.

Za sklepanje o odobrilu bilance je v ustavu predpisati, da je to sklepanje preložiti, ako se to na občnem zboru sklene ali z navadno večino glasov, ali ako to zahteva manjšina, ki zastopa vsaj deseti del vse delniške glavnice, očitaje pogoške določenih postavkov v bilanci. Preložiti je v zadnjem primeru na tako dolgo, da se je o grajanih postavkih dalo potrebno pojasnilo.

§. 51.

Ob ustanovitvi družbe se lahko v ustavu določi, da se ustanovni stroški, ki jih je v njem natančno

Izpremembe
pravil.

Računski sklep.

Predložb

Ustanovni
stroški

popisati, razdelé kakor izdatki na prva opravilna leta, in to na največ pet let. Kakor taki razdolžni ustanovilni izdatki se smejo pripuščati samo stroški, ki jih je v gotovini ob ustavitvi družbe treba poplačati, v številni javne davščine, ki jih je opraviti vsled ustanovitve.

Z računskim sklepom za prvo opravilno leto je občenemu zboru predložiti podrobni sklepni obračun o vsem ustanovilnem potrošku.

§. 52.

Načela, po katerih je izračunati in izplačati čisti dobiček, je v ustavu natančno določiti. Delničarjem se sme samo to razdeliti, kar se pokaže za prebitek bilančnih aktiv, ko se je potrebno od njih odpisalo in so se vsa pasiva odračunila.

Ob razdelitvi čistega dobička ima obvezna določila rezervnega zaklada (§. 53, št. 1) prednost pred vsemi drugimi odkazi.

§. 53.

Za vsako delniško družbo je v ustavu poskrbeti, da se naredi rezervni zaklad v založbo kakih izgub. Temu rezervnemu zakladu je pridružiti:

1. od letnega čistega dobička vsaj dvajseti del tako dolgo, dokler rezervni zaklad ne presega desetega ali v ustavu določenega višega dela osnovne glavnice;

2. zneske, ki so se dosegli ob ustavitvi družbe ali ob zvišanju osnovne glavnice z izdajo novih delnic za viši nego imenski znesek čez njega in čez znesek stroškov, nastalih z izdajo delnic;

3. zneske, ki so jih vplačali delničarji za to, da so se jim dovolile prednostne pravice za njih delnice, v kolikor se ne sklene porabiti jih za izredne odpise ali v založbo izrednih izgub.

Dokler rezervni zaklad ne presega zneska desetega dela delniške glavnice, se sme porabljati sploh samo v založbo izgub. V ustavu se lahko določi, da se sme vsakokratni prebitek rezervnega zaklada čez poprej omenjeni znesek porabljati za to,

da se dopolni dividenda, ki jo je izplačevati delničarjem, do največjega zneska, ki se ustanovi v ustavu in ki v enem opravljenem letu ne sme presežati pet odstotkov vplačane delniške glavnice. Za ta primer je v ustavu ustanoviti, da se sme ta dividenda izplačevati samo, ko so se založile vse bilančne izgube družbe, in da se v 1. odstavku pod št. 2 in 3 omenjeni zneski nikakor ne smejo porabljati v izplačilo kake dividende.

Razen spredaj omenjenega rezervnega zaklada se lahko v ustavu poskrbi, da se naredé še drugi zakladi.

V družbi nabrani zaklad se sme v razdelitev med delničarje, ne glede na primer, da se delniška glavnica deloma nazaj izplača, oziraje se na zakonite predpise, porabljati v obče le v toliko, kolikor je to dopustno po ustavu, in le v obliki izplačila izredne dividende na sklep rednega občnega zbora na podstavi letne bilance.

§. 54.

V ustavu je ustanoviti obliko, kako se objavljajo razglasi, ki izhajajo iz družbe.

Razglasi.

Zlasti je pri tem tudi določiti, kateri organ naj izdaja te razglase, ne glede na primer, uravnan že v §. 40, 6. odstavku, in kdo jih naj podpisuje.

Nadalje je v ustavu imenovati tudi javne liste, v katere je vzprejemati razglase družbe. Vsekako je v ustavu določiti „Wiener Zeitung“ in vrhu tega, ako je sedež družbe izven Niževavstrijskega, dotični deželni uradni list za vzprejemanje družbenih razglasov; vendar se lahko v ustavu ukaže, da se družbeni razglasi sprejemajo razen v spredaj imenovanih listih, tudi še v drugih javnih listih, ki jih je navesti v ustavu.

§. 55.

Določila §. 48, 1. in 4. odstavka naj slično veljajo tudi za sklep občnega zbora da je razpustiti družbo. Sklep da je združiti delniško družbo s kako drugo družbo se ne more storiti z večino glasov, ako o to ni izrečno dovoljeno v ustavu (člen 215 trgovinskega zakonika).

Razpust in likvidacija družbe.

V ustavu je omeniti, da so oblasti občnega zbora in nadzornega sveta, oziroma preglednikov računov v veljavi tudi v dobi likvidacije.

Obseg oblasti likvidatorjev se uravnava z določili trgovskega zakona (člen 244, 2. odstavek, oziroma člen 137 in naslednji). V ustavu je izraziti, da se nepremične stvari po likvidatorjih brez privolila občnega zbora ne morejo drugače prodajati nego na javni dražbi.

Tretji del.

Splošna določila.

§. 56.

Delniške družbe so po določilih cesarskega patenta z dne 26. novembra 1852. l. (drž. zak. št. 253) in zadevnih zakonitih predpisov podvržene nadzorstvu državne uprave, ki se uradoma izvršuje v varstvo javnih koristij.

Državno nadzorstvo.

Stalni nadzorni organ se postavi za delniško družbo samo izjemoma tedaj, kadar je taka naredba potrebna iz važnih javnih ozirov.

Pravica delničarjev ali drugih udeležencev, da jih zastopa državna uprava, ne velja, in ako je tako, se jim mora prepustiti, da se za svoje zasebne pravice napram družbi potegnejo po civilni pravdi.

§. 57.

Določila tega ukaza veljajo za obstoječe delniške družbe le v toliko, kolikor se ne upirajo velja-joča družbena pravila.

Prehodna določila.

§. 58.

Ta ukaz stopi v veljavo z dnem, katerega se razglasi.

Veljava ukaza.

Thun s. r.

Ruber s. r.

Kast s. r.

Kaizl s. r.

Di Pauli s. r.